

Louise Lalu: mitt liv

Louise Lalu er lege i Kongo og medarbeider i Opus Dei. Hun forteller om hvordan hun overvann store hindringer for å bli lege i Afrika. Hun støtter også Harambees prosjekter.

18.02.2008

Mine foreldre

Jeg kommer fra Lodja, en liten by i den sydlige delen av det sentrale Kongo. Mine foreldre fulgte de lokale skikkene, giftet seg tidlig og fikk en stor familie, der medlemmene sto

hverandre nær. Gud ga dem 12 barn, av dem lever ti fremdeles. Mine foreldre var troende protestanter, og var opptatt av å gi oss en god kristen oppdragelse. Min far kalte meg leende for "husets lille klokke." Vi pleide nemlig stå opp veldig tidlig, omtrent klokken seks, for å be. Siden jeg alltid våknet først, hoppet jeg ut av sengen og vekket søsknene mine: "Stå opp! Stå opp! Kom! Kom! Klokken er seks, det er tid for å be!"

Min mor, Marie-Josée, er en sterk kvinne, en ordentlig familiekvinne, som oppdro sine mange barn med stor kjærlighet. Noen ganger fikk vi klemmer og kyss, andre ganger strenge beskjeder fordi vi lekte på feil tidspunkt eller bråket på feil sted. Iblant – hjelpe meg – tok hennes kjærlighet form av en hard dask som vi forsøkte å unngå, uten å lykkes. Hun oppdro oss altså slik alle gode mødre ville gjort.

Min far, André Dimandja, som nå er 57 år, er en god og ærlig mann. Når jeg tenker tilbake på min barndom, er det spesielt ett bilde som har brent seg fast. I Afrika står husene ofte tett sammen, og ofte kunne vi høre barn gråte, de som hadde mødre som måtte arbeide for å forsørge familien. Min far holdt ikke ut å høre denne gråten. ”Hører du ikke at barnet gråter? La oss gå dit og leke med det til det roer seg.” Og hvis min far fikk vite at en nabo trengte noe: ”Ser du ikke at den stakkars mannen er ensom? Hvorfor går du ikk dit og hjelper ham?”

Dette er mitt sterkeste barndomsminne: at min far alltid var ivrig etter å hjelpe og trøste andre. Han var lærer for sjette klasse på vår skole – i et miljø som ikke liknet på godt utstyrte skoler i rike land i det hele tatt. Vår skole var veldig enkel, som så mange skoler i Afrika, og den manglet til og med grunnleggende

nødvendigheter. Mange barn kunne ikke gå på skolen fordi deres foreldre ikke hadde råd, selv om skolepengene var lave. Min far pleide å snakke med rektor om disse barna: ”Tenk ikke på betalingen! La barnet gå på skolen likevel og hvis familien ikke kan betale, så betaler jeg. Du kan trekke pengene fra min lønn.”

Skoleårene

Siden vår far var lærer, kunne vi gå på skolen uten avgift. Det utgjorde en stor forskjell i husholdningens økonomi. Vi levde så enkelt at vi bare kunne kjøpe klær hvis det fantes noen penger igjen på slutten av året.

Mine foreldre gjorde alt de kunne for å dekke familiens behov. Min mor laget en tradisjonell drikk som hun solgte. Slik fikk hun penger til det nødvendigste. Det inkluderte ikke sko, så mine brødre og søstre og jeg pleide å gå barføtt til skolen slik som

de andre elevene. Det gjorde mine foreldre vondt å se oss slik, men inntekten rakk ikke så langt som til sko.

Men alle skyer har en gullkant. Siden vi ikke hadde sko, lærte vi oss å hoppe raskt fra den ene skyggefulle flekken til den andre. Den hete afrikanske solen gjør bakken varm som et brennjern. Når jeg gikk til skolen, lærte jeg meg å løpe raskt og hoppe fra skygge til skygge. Iblant stoppet jeg for å kjøle ned føttene mine. Når jeg kom vel frem til skolen føltes det som om jeg hadde gått på kull.

Vi hadde heller ikke råd til melk eller brød, det var luksusmat for rike familier. Når mor hadde råd servert hun bananer til frokost. Når jeg ser tilbake, føles det som om vår sult hadde vært enklere å bære om vi hadde vært "uopplyste". Men når vi kom til skolen og var sultne hendte

det iblant at læreren snakket om brød og melk, matvarer som vi så på som vidunderlige, men fjerne og uoppnåelige.

Avskjed og gjensyn

En annen ting som var vidunderlig og fjern var high school. Vår landsby hadde ingen, den nærmeste skolen lå nesten 8 km borte. Etter å ha gjort ferdig grunnskolen begynte jeg å gå dit gjennom skogen hver dag. På film fremstilles ofte jungelen vår som et paradisi, fylt av fargerike fugler og fredelige aper. For meg var virkeligheten annerledes. I skogen, langt fra samfunnet, ligger kirkegårdene, for ikke å snakke om alle slangene og insektene. Noen ganger ser man løver, ikke på trygg avstand i sine bur i dyrehagen, men de streifer fritt omkring og leter etter bytte.

Hver reise var et eventyr. Min far fulgte meg til skogskanten, der jeg

traff de andre barna som skulle til samme skole. De dagene barna ikke dukket opp måtte min far følge meg helt frem. Disse årene var tunge. Jeg måtte stå opp tidlig og gå hele veien på tom mage, mens jeg skalv av redsel. Om ettermiddagen hadde jeg nok en lang tur foran meg. Etter en liten middag gjorde jeg leksene. Når det var på tide å gå til sengs var jeg helt ferdig og orket ikke lære noe særlig. Mange av vennene mine – de få som kunne gå på high school – hoppet av. Alle vanskelighetene ble for meget for dem.

Oppdagelsen

På veien til og fra skolen traff jeg en annen jente, Colette Mpaka, og vi ble gode venner. Hun gikk på en katolsk skole og en dag tok hun meg med dit. Der så jeg en nonne for første gang – søster Jeanne Aliamutu. Da min venninne presenterte meg hadde søster Jeanne vanskelig for å tro at

jeg hadde avsluttet grunnskolen, siden jeg så yngre ut enn jeg var. Hun ville teste meg og hentet *Det nye testamente* på fransk og ba meg lese. Jeg åpnet boken på måfå og kom til saligprisningene. Til søster Jeannes forundring kunne jeg lese stykket. ”Salige er de fattige i ånden, for himmelriket er deres. Salige er de som sørger, for de skal bli trøstet.”

Til tross for hennes opprinnelige tvil på mine evner, likte jeg nonnen og hennes skole veldig godt. Jeg likte den så godt at jeg snart overveide å bli katolikk. Når jeg snakket med min far om dette, svarte han som en gudfryktig mann som alltid er opppmærksom på Den hellige ånd: ”Hvis Gud kaller deg til å gå den veien, så skal ikke jeg sette meg imot det.”

Jeg ble katekumen og da jeg fylte fjorten ble jeg døpt. Min far var meget lykkelig. Han tillot meg å si ja

til et stipend til å bo på skolen. Dette ble begynnelsen på en meget lykkelig tid i mitt liv. Jeg fikk bedre studievilkår, og på søndagene sang jeg i kirkekoret sammen med fire venner. Deres fedre var lærere, akkurat som min – katolske lærere i deres tilfelle.

I disse tre skoleårene var mine studier uten orden, for studieplanen ble stadig endret. Diktatoren Mobutu Sese Seko, som styrte landet vårt, forandret studieplanene etter egne innfall. Tilslutt ble skolen vår stengt, sammen med 125 andre skoler i samme område av landet.

Jeg takker Gud for at vår sogneprest oppmuntret meg og mine fire venner til å fortsette å studere. Han hjalp oss til å få stipender til en katolsk internatskole i en annen del av landet. Det tok tre dager med tog å komme til denne fjerntliggende skolen.

På denne tiden var det ikke lett for jenter å få tillatelse fra sine foreldre til å bo på internatskole. Det er vanskelig nå også, men mange fordommer har blitt borte. Mange foreldre gjorde det vanskelig for sine døtre å studere, siden de syntes at for en kvinne var det nok å lære å stelle huset. Men min far sa til meg: ”Hvis den skolen gjør din utdannelse bedre, støtter jeg at du drar.”

Vår sogneprest betalte for oss jenter av sin egen lomme. Han betalte reisen og skoleuniformen (3 skjørt, tre bluser og tørklær). Jeg oppdaget en annen verden på skolen. Ikke bare fordi mange av mine klassekamerater kom fra andre sosiale lag (til og med fra rike og innflytelsesrike familier), men også fordi alt var nytt for meg – det tørre, kalde klimaet, skikkene, måltidene. Alt var så annerledes at to av mine venner ikke klarte å tilpasse seg, men reiste hjem.

Legestudier

Da vi var ferdige med high school og ble spurt hva vi ville fortsette med, svarte jeg bestemt: "Medisin". Det var ikke noe nytt. Jeg hadde drømt om dette siden jeg var liten. Da jeg var barn pleide jeg fange frosker og dissekere dem for å se hvordan de så ut inni, mens mine venner lekte. De andre jentene var forskrekket:

"Louise, hva er det du gjør?!" Jeg pleide å svare alvorlig: "Øver meg i kirurgi, jeg skal bli lege!"

Nok en gang var pengene problemet: "Medisin!" ropte min lærer.

"Hvordan i all verden skal du kunne betale?" Min far spurte om det samme da jeg fortalte om mine planer. "Medisin? Kjære datter, skjønner du ikke hvor mye det vil koste? Bare flyturen til skolen er dyr." Likevel tillot min far meg dette, og som alltid oppmuntret han meg til å finne en løsning.

Jeg har oppdaget at hvis man ønsker noe veldig sterkt, finner man ofte en måte å gjøre det på. Det som er viktig er at man er bestemt og innstilt på alle slags oppofrelser. Jeg snakket med mange forskjellige mennesker, deriblant biskopen vår, Mambe Mukanga. Han så forbløffet på meg, og sa, omtrent som de andre jeg hadde snakket med: "Medisin! Du vil altså studere intet mindre enn medisin?" Så satte han seg ved skrivebordet og skrev et brev til en venn som var direktør ved universitetet i Kinshasa. Han klistret igjen konvolutten, ga den til meg og sa: "Dette er et brev til universitetsdirektøren. Jeg ber ham hjelpe deg så godt han kan. Men kjære, glem ikke å gi det til ham personlig! Har du penger til flybilletten?" "Egentlig ikke." "Å, ingen penger til billetten. Vel, ikke bekymre deg for det, jeg betaler den. Og hvor skal du bo i Kinshasa? Har du noen slektninger der?"

Universitetet

Heldigvis var jeg rik på slektninger. Mine foreldre hadde mange brødre og søstre, nevøer og nieser, søskenbarn – alle slags slektninger. De fleste av dem bodde langt borte i forskjellige deler av landet. To tanter, eldre søstre av min mor, bodde i Kinshasa. Da jeg kom til byen var mine tanter og søskenbarn forbauset. Universitetsstudier, spesielt for kvinner, var helt ukjent for dem. Jeg var den første i familien som i det hele tatt hadde tenkt tanken.

Det første problemet var at de ikke snakket fransk, og at de ikke engang visste hvor universitetet lå. Tilslutt greide vi å finne ut hvor det var. Universitetet lå lang borte fra huset vårt. En av mine tanter fulgte meg dit. Vi spurte hvor administrasjonen var. Jeg ba til Vår Frue, ba om hennes hjelp slik at jeg kunne få gitt biskopens brev til direktøren. Alle

hadde sagt at det ville bli vanskelig. Heldigvis kom direktøren fra samme del av landet som jeg, og da vi spurte etter ham, trodde hans sekretær at jeg var hans søster, og viste oss inn på kontoret hans.

”Flott! Meget bra!”sa han da han hadde lest brevet. ”Du kan begynne å studere når du vil. Jeg skal ordne det slik at du blir registrert.”

Andre hindringer

Registreringen var ikke det eneste som måtte ordnes. Jeg hadde fløyet til Kinshasa, kommet til mine tanter hus og blitt tatt opp ved universitetet. Det gjensto likevel noen ”små detaljer”, som mat, bøker og reisene til og fra. Bostedet mitt lå ca 11 km fra universitetet.

Det enkleste å løse var spørsmålet om bøker. Jeg lånte dem av mine kullkamerater. Jeg fikk dem i korte perioder, og slukte dem mens mine

venner så over sine notater. I begynnelsen syntes de at dette var strevsomt, men da jeg lot dem lese mine notater, likte de det bedre. Når det gjaldt måltider, gjorde jeg det beste ut av det: noen gange spiste jeg ikke i det hele tatt. Når det gjaldt reisene, gikk jeg ganske enkelt både frem og tilbake. Det var jo bare 3 km lenger enn veien til high school.

Min dagsorden så slik ut: jeg sto opp klokken 4.30 og gikk – uten frokost så klart – til universitetet som lå på en høyde. For å få en sitteplass langt fremme i den store forelesningssalen, som tok opp til tusen studenter, måtte jeg komme tidlig. Undervisningen varte fra åtte om morgenen til seks om kvelden. Da startet reisen hjem til tantes hus. Innimellom kunne jeg ta bussen, fordi noen av mine venner betalte billetten. Noen ganger ga de meg et månedskort.

Tre ganger besvimte jeg under forelesningene, på grunn av sult eller utmattelse. Heldigvis passet universitetsdirektøren på at jeg fikk reservert en plass på første rad, slik at jeg kunne få mer søvn om morgenen.

Da jeg begynte på andre år, kunne jeg takket være en sjenerøs venn, flytte til universitetets hybelhus. Den tiden jeg bodde der måtte jeg ”låne” alt fra venner – mat, klær, og slike enkle ting som såpe. På den måten kom jeg meg gjennom disse årene, mens jeg arbeidet med alt mulig for å forsørge meg. Jeg solgte brød, lagde mat for mine bekjente, og gikk ærender for andre. Det var ikke lett å tilpasse arbeidet til min krevende studieplan, men ”når man virkelig vil noe finner man en utvei”, og heldigvis fikk jeg gode karakterer.

Det var i disse årene jeg møtte *Opus Dei* . Jeg ble invitert til samtaler på

universitetet om det kristne liv. En ny verden åpnet seg for meg, med helliggjørelse gjennom arbeid og i hverdagen. *Opus Deis* lære om hellighet midt i verden interesserte meg meget, og jeg ba om å få bli medarbeider.

De store sykehusene

Da jeg tok eksamen i 2001 gjorde legene i mitt land alltid turnustjeneste på de store statlige sykehusene. I tjenesten inngikk vanskelige eksamener som ble utført på en uvanlig måte. Hver kandidat fikk (ved loddtrekning) nummeret til et rom på sykehuset, og måtte undersøke pasienten i det rommet. Etter at man hadde undersøkt pasienten og vedkommendes sykdomshistorie grundig, måtte man presentere dette for en gruppe eksaminatorer. Denne eksamineringen var offentlig, og man ble pepret med spørsmål som

”Hvorfor tror du at pasienten lider av akkurat denne sykdommen? Hvorfor har du valgt denne behandlingen og ikke en annen? Hvordan har denne spesifikke tilstanden påvirket pasientens kroppslige funksjoner?”

Da det ble min tur til å få et romnummer stoppet jeg en kort stund for å be Vår Frue om hjelp. Jeg ba en enkel bønn med mine egne ord, som jeg hadde brukt i flere år: ”Hellig Jomfru Maria, hjelp meg slik som du hjalp din Sønn fra Hans fødsel til Hans død på korset og Hans oppstandelse.” Jeg ba med hele mitt hjerte og hele min sjel, overlot meg til Vår Frue og sa hvert ord rolig. Kanskje for rolig, for professoren ble utålmodig: ”Hva venter du på?” Jeg følte alltid Vår Frues moderlige beskyttelse. Takket være hennes hjelp, greide jeg alltid å velge pasienter med sykdommer som var velkjente for meg og som jeg hadde

diagnostisert tidligere. Hun hjalp meg den gang og gjør det fremdeles.

Sykehusets leder hadde også et privat sykehus, og tilbød meg å arbeide for ham. Det var der jeg begynte å forstå den innflytelsen *Opus Deis* ånd hadde på mitt liv. Takket være at jeg hadde fått formasjon i et av Verkets sentre kunne jeg utføre mitt arbeid bra; med grundighet og ansvarsfølelse. I hver pasient så jeg ikke et kasus eller nummer, men en person som jeg burde behandle med verdighet.

Min nåværende situasjon

En ny periode i mitt liv har begynt. Mitt arbeid har gjort det mulig for meg å hjelpe min familie gjennom flere vanskeligheter i årenes løp. Mine foreldre, brødre og søstre ble tvunget til å forlate sitt hjemsted på grunn av krigen. En av mine brødre ble igjen, sammen med sin kone, og ble drept. Da jeg begynte å arbeide,

kunne jeg betale for mine yngre søskens utdannelse. Vi har gjort en avtale. Jeg hjelper dem økonomisk og de lover å studere godt og gjøre sitt for å komme inn på universitetet. Som jeg nevnte tidligere, ”når man vil noe tilstrekkelig sterkt, finner man en utvei”. Jeg har også tatt hånd om to av mine søskenbarn, etter at mine tanter i Kinshasa døde. Jeg lovet å ta vare på dem.

I 2004 dro jeg til Madrid for å delta på et seminar arrangert av *Instituto Nacional de Sanidad Carlos III*. Jeg visste ikke at den hellige Josemaria, som jeg skylder så mye, hadde tatt hånd om tuberkulosepasienter på akkurat dette sykehuset på 1930-tallet, da tuberkulose var uhelbredelig.

Nå er jeg igjen i Madrid, takket være en forskningsbevilgning fra Det spanske institutt for internasjonalt samarbeid, for å få en

universitetseksamen i folkehelse og for å avslutte mine doktorgradsstudier i epidemiologi, med spesialisering i de sykdommer som er vanligst i mitt hjemland.

Her i Madrid gjør jeg også alt jeg kan for prosjekter som *Harambee* , som begynte samtidig med helgenkåringen av den hellige Josemaría, og som hjelper mange afrikanere til å bygge et nytt Afrika.

Jeg sliter ennå med økonomiske problemer når det gjelder å kunne forsørge min store familie. Jeg følger mine foreldres eksempel. Min far er for tiden protestantisk evangelisk pastor.

Jeg takker Gud for at han har gitt meg den styrke og utholdenhet jeg trengte i de vanskelige periodene i mitt liv. Jeg er overbevist om at Han, på Vår Frues forbønn, førte de mennesker i min vei som gjorde så stor forskjell: mine venner på high

school, og nonnene på skolen som gjorde at jeg ble katolikk, sognepresten og biskopen, og de kvinnene i *Opus Dei* som hjalp meg til å helliggjøre mitt arbeid som lege. Jeg glemmer heller ikke sekretæren som tydeligvis tok meg for å være universitetsdirektørens søster! Jeg takker Gud for disse menneskene. Takket være dem kan jeg nå hjelpe andre.

.....

pdf | dokument generert automatisk fra
<https://opusdei.org/nb-no/article/louise-lalu-mitt-liv/> (20.04.2025)